

Sygn. akt III U 356/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2015r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Piotr Witkowski
Protokolant:	st. sekr. sądowy Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 grudnia 2015r. w Suwałkach

sprawy **T. B.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie

w związku z odwołaniem T. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 1 kwietnia 2015 r. znak (...)

1. **oddala odwołanie;**
2. **zasądza od T. B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. kwotę 2400 (dwa tysiące czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt III U 356/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1,3, art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 4, art. 18 ust. 8, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013r., poz. 1442, z późn. zm.) decyzją z dnia 1.04.2015r. stwierdził, że:

- w okresie od 1.07.2004r. do 2.04.2012r. oraz od 4.02.2013r. do 2.09.2013r. T. B. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą;
- należna dla T. B. podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za miesiące, w których płatnik nie wykonał obowiązku z zakresie prawidłowego naliczenia składek z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej wynosi za miesiące: 09-12/2009r. – 1915,80 zł; 01-12/2010r. – 1887,60 zł, 01-12/2011r. – 2015,40 zł; 01–03/2012r. – 2115,60 zł, 04/2012r. – 141,04 zł, 02/2013r. – 1989,11 zł, 03-08/2013r. – 2227,80 zł, 09/2013r. – 148,52 zł.

W uzasadnieniu wskazał, że T. B. dokonał zgłoszenia siebie do ubezpieczeń społecznych jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą od 1.07.2004r., od 4.02.2013r. do 2.09.2013r. oraz złożył dokumenty rozliczeniowe za miesiące: od 07/2004r. do 08/2009r.

Nie dokonał wyrejestrowania siebie z powyższego tytułu do ubezpieczeń społecznych do 3.04.2012r. oraz nie złożył dokumentów rozliczeniowych za miesiące: 09-12/2009r., 01-12/2010r., 01-12/2011r., 01-04/2012r. i 02 – 09/2013r.

Na podstawie natomiast danych zgromadzonych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej ustalono, że od dnia 15.06.2004r. T. B. zgłosił rozpoczęcie wykonywania działalności gospodarczej. Zawieszenie wykonywania działalności zgłaszał dopiero od 3.04.2012r. do 3.02.2013r. oraz od 3.09.2013r.

Na podstawie też informacji przekazanej przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w E. stwierdzono, że T. B. figurował w ewidencji podatników od 1.07.2004r. Przerwę w wykonywaniu działalności gospodarczej zgłosił w okresach od 3.04.2012r. do 4.02.2013r. oraz od 3.09.2013r.

Zgodnie natomiast z art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą. Zgodnie zaś z art. 13 pkt 4 powołanej ustawy, osoby prowadzące działalność gospodarczą podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania jej wykonywania, z wyłączeniem okresu, na który wykonanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Zgodnie z art. 18 ust. 8 i art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na dany rok kalendarzowy. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenie rentowe.

Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenie rentowe.

Organ rentowy wskazał też przepisy dotyczące podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy.

W odwołaniu od tej decyzji T. B. powołał się na okoliczności, iż podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej następuje tylko wówczas, gdy faktycznie prowadzi się tą działalność jako działalność zarobkową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. On natomiast taką działalność prowadził do końca sierpnia 2009r. We wrześniu 2009r. zaprzestał bowiem jej faktycznego prowadzenia z powodu utraty płynności finansowej, pogorszenia stanu zdrowia psychicznego i wielu toczących się przeciwko niemu postępowań karnych za nie wywiązanie się z umów. Chcąc uniknąć dalszych kłopotów właśnie zaprzestał faktycznego prowadzenia działalności. Niedopełniał co prawda formalności związanych z jej zawieszeniem, bądź zamknięciem działalności firmy, ale było to spowodowane jego stanem zdrowia. W tamtym okresie chorował na depresję, był dwukrotnie hospitalizowany. Zasadnym więc jest objęcie go obowiązkowym ubezpieczeniem w okresie od 1.07.2004r. do 08.2009r., zgodnie ze złożonymi deklaracjami. W okresie od 09.2009r. do 4.02.2014r. nie podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z powodu niewykonywania działalności. Jak tylko jego stan zdrowia psychicznego poprawił się na tyle, że zaczął przynajmniej chwilowo panować nad własnym życiem niezwłocznie dokonał formalności związanych z zawieszeniem działalności. Od 2009r. jest pod stałą opieką psychiatry. Tylko zaś faktyczne prowadzenie działalności gospodarczej jest podstawą do opłacania składek na ZUS. Okresu jej wykonywania nie należy wywodzić wyłącznie z zapisów w ewidencji.

Powołał się w tym względzie na stanowisko Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 14.09.2007r. II UK 35/07 stwierdził, że obowiązek ubezpieczenia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność – w tym gospodarczą – wynika z faktycznego prowadzenia tej działalności.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie uzasadniając jak w zaskarżonej decyzji.

Jednocześnie wskazał, że z danych zaewidencjonowanych na koncie płatnika ustalono, że wnioskodawca w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej zgłosił do ubezpieczeń społecznych dwóch ubezpieczonych: M. Z. (K.) od dnia 1.02.2009r. oraz E. D. od dnia 1.04.2008r. Na dzień 7.05.2015r. brak jest zaś dokumentów wyrejestrowujących z ubezpieczeń społecznych tych zatrudnionych osób. W dniu 30.03.2015r. zostały wysłane do nich pisma wzywające do przedstawienia dokumentów potwierdzających zatrudnienie u płatnika T. B., które pozostały bez jednak odpowiedzi.

Sąd Okręgowy w Suwałkach ustalił i zważył, co następuje:

Odwołania za uzasadnionego uznać nie można było.

Zgodnie z przytoczonymi przez organ rentowy przepisami art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą. Zgodnie zaś z art. 13 pkt 4 powołanej ustawy, osoby prowadzące działalność gospodarczą podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania jej wykonywania, z wyłączeniem okresu, na który wykonanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Zgodzić się też należy z odwołującym się, że obowiązek ubezpieczenia społecznego wynika z faktycznego prowadzenia działalności gospodarczej. Jednakże jak wynika ze stanowiska orzeczniczego (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.03.2006r. I UK 220/05) z określeniem przez samego przedsiębiorcę we wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej daty podjęcia tej działalności wiąże się co najmniej domniemanie faktyczne (art. 231 kpc), że działalność gospodarcza została podjęta w tej właśnie dacie.

Wpis do ewidencji działalności gospodarczej ma istotną rangę formalną, a osoba fizyczna zgłaszająca do ewidencji działalności gospodarczej swoją działalność gospodarczą faktycznie podejmuje ją z chwilą wskazaną jako data jej podjęcia. Z datą tą wiąże się domniemanie faktyczne (art. 231 kpc), że działalność gospodarcza została podjęta w tej właśnie dacie. To jednak domniemanie może być obalone przez przeprowadzenie dowodów przeciwnych.

Osoba twierdząca więc, że mimo niewykreślenia wpisu z ewidencji nie prowadziła okresowo działalności („zawiesiła” jej prowadzenie), winna udowodnić tę okoliczność, czyli obalić domniemanie, jeżeli dąży do zmiany decyzji organu rentowego ustalającej objęcie ubezpieczeniami społecznymi, a w konsekwencji obowiązek uiszczenia składek na te ubezpieczenie. Tak jednoznacznie wskazał Sąd Najwyższy w swoim wyroku z dnia 19.03.2007r. III UK 133/06. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11.04.2008r. I UK 297/07 wskazał nawet, że dla obalenia domniemania prowadzenia działalności gospodarczej nie jest wystarczające samo zgłoszenie przerwy w prowadzeniu działalności gospodarczej organowi rentowemu. W sprawie o podleganiu obowiązkowi ubezpieczenia społecznego ciężar dowodu wykazania istnienia rzeczywistej przerwy w prowadzeniu działalności gospodarczej (art. 6 kc) spoczywa na ubezpieczonym (wyrok SN z dnia 4.04.2008r., I UK 293/07). Odwołujący się jednak wystarczających dowodów na obalenie domniemania prowadzenia działalności gospodarczej nie przedstawił. Powołał się tylko w tym względzie na psychiczny stan zdrowia i związane z tym leczenie, przedstawiając na to dokumentację medyczną. Taka jednak sama dokumentacja niczego jeszcze nie dowodzi. Wiele osób przecież choruje i posiadając różne dolegliwości zdrowotne normalnie pracuje, korzystając jedynie okresowo ze zwolnień lekarskich. Powołani natomiast w sprawie biegli sądowi lekarz z zakresu psychiatrii i psycholog M. C., w swojej opinii wskazali, iż rodzaj i nasilenie stwierdzonych u odwołującego się zaburzeń adaptacyjnych tylko w wywiadzie, nie uzasadniał takiego jego stanu, że nie mógł on

prowadzić swojej zarejestrowanej działalności gospodarczej w zgłoszonym zakresie. Odwołujący się nie jest bowiem osobą chorą psychicznie, a zebrany wywiad oraz dane z dokumentacji medycznej wyraźnie wskazują na genezę reaktywną stwierdzanych w przeszłości zaburzeń nastroju. Ani jednak symptomatyka, ani nasilenie niedyspozycji psychicznej nie upoważniają do stwierdzenia, iż nie był on w stanie prowadzić swojej zarejestrowanej działalności gospodarczej w zgłoszonym zakresie.

Do opinii biegłych sądowych odwołujący się nie zgłosił zastrzeżeń, sąd zaś podzielił ją, gdyż nie miał żadnych powodów aby tego nie uczynić. Jak natomiast wypowiedział się Sąd Najwyższy, choćby w wyroku z dnia 14.03.2007r. III U 130/06 (LEX 368973), ustaleń w sprawie w zakresie medycznym nie można oprzeć wbrew opinii biegłych lekarzy sądowych. Jak czytamy w tym wyroku dopiero ustalenia biegłych lekarzy sądowych dostarczają sądowi wiedzy specjalistycznej koniecznej do dokonania oceny stanu zdrowia.

Tak samo wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24.02.2010r. II UK 191/09 – LEX 590238 i Sąd Apelacyjny w Gdańsku w uzasadnieniu wyroku z dnia 19.09.2012r., sygn. III AUa 462/12 (LEX 1220777). Ze względu mianowicie na specjalistyczny charakter wiedzy wymaganej przy ocenie rodzaju schorzeń i stopnia ich zaawansowania decydujących o zdolności danej osoby do pracy sąd zobligowany jest oprzeć się na opinii biegłych i nie może dokonywać ustaleń we wskazanym powyżej zakresie wbrew wnioskowi wynikającemu z prawidłowo sporządzonych i uzasadnionych opinii biegłych sądowych.

Subiektywne zatem odczucia odwołującego się, że był całkowicie niezdolny do pracy, nie mogą mieć znaczenia w sprawie. Sąd bowiem musi kierować się ustaleniami biegłych sądowych, którzy posiadają w tym względzie specjalistyczną wiedzę. Nie może orzekać na przekonaniu osoby odwołującej się o niezdolności do pracy. Sam więc fakt, że odwołujący się nie mógł, jak uważa, w ogóle pracować, nie może przesądzać, że tak w istocie było.

Nie można zatem w sprawie mówić o tym, że odwołujący się w okresie czasu od września 2009r. do marca 2012r. nie podlegał ubezpieczeniom społecznym z racji prowadzonej działalności gospodarczej. Samo bowiem zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej bez jej zawieszenia bądź wyrejestrowania takich skutków od razu czynić nie może.

Przytoczyć tu bliżej należy uzasadnienie powołanego wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19.03.2007r. III UK 133/06 „Skoro w myśl art.6 ust.1 pkt5 i art.12 ust.1 odczytywanych w związku z art.8 ust.6 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowi ubezpieczenia podlegają osoby prowadzące działalność na podstawie przepisów o działalności gospodarczej, przeto czasowe granice prowadzenia tej działalności oraz podlegania z tego tytułu obowiązkowi ubezpieczenia społecznego wyznacza wpis do ewidencji działalności gospodarczej, dokonywany i wykreślany na zasadach przewidzianych w przepisach obowiązującej w spornych okresach ustawy z dnia 19.11.1999r. – Prawo działalności gospodarczej (Dz.U Nr101, poz.1178 ze zm). Co prawda ocena, czy działalność gospodarcza rzeczywiście jest wykonywana (a więc także czy zaistniała przerwa w jej prowadzeniu) należy do sfery ustaleń faktycznych, a istnienie wpisu do ewidencji nie przesądza o faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej, jednakże wpis ten prowadzi do domniemania prawnego, według którego osoba wpisana do ewidencji, która nie zgłosiła zawiadomienia o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, jest traktowana jako prowadząca taką działalność. W konsekwencji domniemywa się, że skoro nie nastąpiło wykreślenie działalności gospodarczej z ewidencji, to działalność ta była faktycznie prowadzona i w związku z tym istniał obowiązek zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11.01.2005r., IUK 105/04, OSNP 2005 nr 13, poz.198, z dnia 25.11.2005r. I UK 80/05, OSNP 2006 nr19-20, poz.309 oraz z dnia 30.II.2005r., I UK 95/05, OSNP 2006 nr 19-20, poz.311)”.

„Zaistnienie natomiast przerwy w prowadzeniu działalności gospodarczej musi być rzeczywiste, co oznacza, że ubezpieczonego obciąża obowiązek wykazania wystąpienia okoliczności niezwiązanych z warunkami wykonywania działalności gospodarczej, uniemożliwiających jej faktyczne prowadzenie przez pewien okres czasu (np. samo pozostawanie w leczeniu, udzielenie pomocy lub porady lekarskiej bądź poddanie się zabiegom rehabilitacyjnym nie dowodzi istnienia niezdolności do pracy i nie uzasadnia przerwy w prowadzeniu działalności gospodarczej).

W rezultacie okoliczności takie, jak brak koniunktury i związany z nim przestój, brak zamówień (klientów), ich poszukiwanie, brak płynności finansowej i środków na opłacenie należności podatkowych lub z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, czy też wykonywanie czynności zmierzających do realizacji zadań należących bezpośrednio do zakresu prowadzonej działalności bądź zmierzających do stworzenia właściwych warunków do jej wykonywania (np. związanych z legalizacją taksometru lub naprawą samochodu, załatwianiem spraw urzędowych, zamieszczaniem ogłoszeń) nie stanowią przesłanki uzasadniającej uznanie istnienia przerwy w prowadzeniu działalności gospodarczej. Oznacza to, że przerwa w prowadzeniu działalności gospodarczej powodująca ustanie obowiązku ubezpieczenia społecznego musi być usprawiedliwiona i udokumentowana (wykazana), a nie uzależniona wyłącznie od woli ubezpieczonego, sprowadzającej się do zamiaru czasowego wyłączenia obowiązku ubezpieczenia społecznego”.

Samo więc powoływanie się na trudności życiowe czy jakiś fakt choroby nie może być uzasadnieniem, ustania obowiązku ubezpieczenia społecznego.

Mając zatem powyższe na względzie Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z § 6 pkt 5 rozporządzenia MS z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych... (tj. Dz. U z 2013r., poz. 490). Odwołujący przegrał sprawę, zobowiązany jest więc na mocy tych przepisów zwrócić pozwanemu organowi rentowemu poniesione przez niego koszty zastępstwa procesowego.

PW/bd